Allah'ın Veli Kulları Kimlerdir?

Ömer Faruk

27 Kas, 2017

https://ilimvecihat.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Mensubu olduğumuz Ehl-i Sünnet ve'l Cemaat'in, yani başta sahabe olmak üzere değerli, salih selefimizin iman ettiği hususlardan biri de kerametlerdir. Kerametler, yani Allah'ın *(azze ve celle)* veli kulları üzerinde gösterdiği harikulade haller haktır, inkâr edilmesi sapıklıktır. Nitekim -örneğin- Allah *(azze ve celle)* Kur'ân'da Meryem *(radıyallahu anhuma)* ve Ashâb-ı Kehf *(radıyallahu anhum)* üzerinde gösterdiği kerametlerden bahsetmiştir. Yine güvenilir rivayetlerde, sahabeden ve onlardan sonra gelen değerli zatlardan sadır olmuş birçok keramet örneği mevcuttur. Mesela sahabeden Sa'd b. Ebî Vakkâs *(radıyallahu anhu)* ordusuyla birlikte Dicle nehrini köprü olmadığı halde atlarıyla geçmişlerdir. Buna benzer daha birçok kerametin vukû bulduğu sabit olup, kıyamete kadar da kerametlerin Allah'ın *(azze ve celle)* veli kulları üzerinden meydana gelmesi mümkün olan bir durumdur.

Bu meyanda, günümüzde birçok kimsede görülen yanlış bir zihniyete dikkat çekmek gerekmektedir. Şöyle ki; sarığı, cübbesi, sakalı olup da tabileri olan bir kimseden bazı olağan üstü haller sadır olmuşsa/oluyorsa, bu kimse şirkin her türlüsünden beri mi değil mi, insanları toplum arasında görülen şirk eylemlerinden sakındırıyor mu, yoksa şirke mi davet ediyor, Rasûlullah'ın *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sünnetine bağlı olup toplumda var olan bidatlerden ve insanları bidatlere çağırmaktan uzak mı değil mi, bütün bunlara bakılmaksızın, birçok insanda böyle bir kimsenin Allah'ın *(azze ve celle)* veli kulu olduğu inancı vardır. Kısacası bu inanç sahiplerine göre önemli olan sadece böyle birinden olağan üstü hallerin görülmesi olup, bu kadarı onun Allah'ın *(azze ve celle)* veli kulu olarak nitelendirilebilmesi için yeterlidir!

Evvela şunu bilmek gerekir ki, şayet biri hakkında *"Allah'ın veli kulu"* veya *"Allah dostu"* diyorsak, Allah'ın *(azze ve celle)* o kimseyi veli *(dost)* edindiğini söylüyor, yani Allah *(azze ve celle)* hakkında konuşuyoruz demektir ki, Allah *(azze ve celle)* hakkında ilimsizce konuşup da büyük bir günaha düşmemek için, İslam'daki hükmü aranan her konuda olduğu gibi bu konuda da delille konuşmak, zanla ve duygularla hareket etmekten azami derecede uzak durmak gerekmektedir.

Allah *(azze ve celle)* Kur'ân'da, veli kullarının özelliklerini, bu makama nasıl ulaşılacağını çok net bir biçimde beyan etmiştir. Şöyle buyurmuştur:

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ. الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

"Dikkat edin! Şüphesiz ki Allah'ın veli kullarına ne bir korku vardır, ne de onlar

üzüleceklerdir. Onlar ki iman edenler ve sakınanlar/müttaki olanlardır." (Yûnus, 62-63)

إِنَّ وَلِيِّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ

"Muhakkak ki benim velim, kitabı indiren Allah'tır. O, salihleri veli edinir." (A'raf, 196)

Bu ayetlerden anlaşılıyor ki, bir kimsenin Allah'ın *(azze ve celle)* veli kulu olabilmesi için o kimsede iman vasfı bulunmalı ve müttaki/salih bir kimse olmalıdır. Bir başka ayette de şöyle buyrulmaktadır:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"(Rasûlüm) deki: "Şayet Allah'ı seviyor iseniz o halde bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah Ğafûr'dur (çok affedendir), Rahîm'dir (engin merhamet sahibidir)." (Ali İmran, 31)

Bu ayetten ise, Allah'ın *(azze ve celle)* sevdikleri kimselerin Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'e her konuda itaat eden, O'ndan*(sallallahu aleyhi ve sellem)* sonra çıkarılmış O'nun emretmediği ve tavsiye etmediği işlerden (yani bidatlerden) kaçınan kimseler olduğu anlaşılmaktadır ki, Allah *(azze ve celle)* birisini seviyor ise elbette ki onu veli edinmiş demektir.

Buna göre, -ismi, şekli, şemâli, soyu vs. ne olursa olsun- Allah'ın *(azze ve celle)* veli kulları;

a) İmanı gerçekleştirmiş, yani imanın zıddı olan her türlü şirk ve küfürden beri olan,

b) Müttaki, salih olan, yani her türlü haramdan uzak olup farzları harfiyyen yerine getiren,

c) Her konuda Rasûlullah'ın *(sallallahu aleyhi ve sellem)* sünnetine tabi olup bidatlerden uzak olan kimselerdir.

Allah'ın *(azze ve celle)* veli kullarının özelliklerini O'nun *(azze ve celle)* kitabından öğrendikten sonra, -tanıyalım ve dinimizi sağlama alalım diye- günümüzde velilik iddiasında olanların veya veli olduğu söylenilenlerin veli olma şartlarını kendilerinde taşıyıp taşımadıklarını bazı örneklerle bir inceleyelim;

Bu kimseler, ya hoca kesiminden olan müritleri aracılığıyla veyahut bizzat kendileri, insanlara, darda kaldıkları zaman her nerede olurlarsa olsunlar kendilerinden ya da ğavs, kutup, ebdâl, evtâd, nucebâ, nukabâ vs. diye lakaplandırdıkları ve kâinat içersinde tasarruf etme yetkisine sahip olduklarına; kendilerinden yardım istendiğinde/çağırıldıklarında insanların sıkıntılarını giderebilme kudretini ellerinde bulundurduklarına, Allah'ın *(azze ve celle)* kendilerine böyle bir yetki tanıyıp bu yetkiyi istedikleri zaman ve istedikleri şekilde kullanabileceklerine, gaip olsalar (yanlarında olmasalar) dahi yardım istendiğinde işitebileceklerine inandıkları kimselerden yardım istemelerini/meded ummalarını, yani dua etmelerini ve onların da böyle inanmalarını tavsiye etmektedirler. Halbuki dua bir ibadettir ve yalnızca Allah'a *(azze ve celle)* yönlendirilmesi gerekir. Yine insanın işitme ve yardım etme/fayda verme kudretleri belli bir yere kadardır, kendisinden çok uzakta olan birini hiçbir zahir (görünür) sebep olmadan işitemez, ona yardımda bulunamaz. Dolayısıyla bir kimsenin, ya ölü olduğu için ya da diri olup da uzakta olduğu için gaip olan (yanında olmayan) ve kendisini işitme kudretine sahip olmayan birini, yardım etmesi için çağırmak suretiyle dua ibadetini Allah'tan *(azze ve celle)* başkasına yönlendirmesi, Allah'tan *(azze ve celle)* başkasına ibadet etmek, her şeyi işitme, mutlak fayda verme ve her şeye güç yetirme *(kudret)* sıfatlarının bir parçasında O'na *(azze ve celle)* ortak koşmak, yani Allah'ın *(azze ve celle)* veli kullarından olmanın birinci şartı olan iman şartını bozmak demek değil midir?[1]

Allah *(azze ve celle)* birçok ayetinde, kâinat içerisinde kendisinden başka hiçbir varlığın tasarruf yetkisine sahip olmadığını belirtmiştir. Bu ayetlerden birinde şöyle buyurur:

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ

(Müşriklere) de ki: "Allah'tan başka ilah saydığınız şeyleri çağırın! Onlar ne göklerde ne de yerde zerre ağırlığınca bir şeye sahiptirler. Onların buralarda (göklerde ve yerde) hiçbir ortaklığı yoktur. Allah'ın onlardan bir yardımcısı da yoktur." (Sebe, 22)

Burada bir örnek olarak, Allah'ın *(azze ve celle)*; *"Mücrimlerin yolunun apaçık belli olması için ayetleri işte böyle açıklarız"* buyruğuna tabi olarak ve şu dinden uzak cahil olan toplumumuzun birçoğunun beğenisini kazanmış olduğu için kim olduğunu bilelim diye, Allah'ın veli kulu olarak görülen Mahmut Ustaosmanoğlu'nun liderliğini yaptığı İsmailağa *(diğer adıyla Çarşamba)* cemaatinin önde gelen hocalarından Cübbeli Ahmet diye bilinen Ahmet

Mahmut Ünlü'nün, internet ortamında yaygın olan bir videosunda, dua ederken sarfettiği şu şirk dolu sözlerini aktaralım:

"...Yetiş Yâ Rasûlallâh! İmdâd eyle Yâ Râsûlallah! Yâ Evliyâallâh! Vaktin ricâli (adamları), kutuplar, ğavslar, ebdâl, evtâd, ulemâ, sulehâ (salihler), evliyâ, yetişin ey Allah'ın dostları! Himayenize dahil eyleyin bizleri!"

Yine internet ortamında bulunan başka bir videosunda, sohbet verirken aynen şu sözleri sarfetmiştir: *"Bağdat'a niye dönülüyor bir sıkıntı olduğu zaman, de bakıyım (oradakilere soruyor), Abdukadir Geylânî, diyor ki: "İşi düşen diyor Bağdat tarafına dönsün, 11 adım atsın, efendim, işte Fatiha, onbir ihlas, ne ise okusun, ruhuma hediye etsin, yetiş ya Abdelkadir desin", Allah Allah! O da ne tasarruf sahibi, ne yetkili etkili bir şey yav! (Sonra Abdulkadir Geylani'ye nisbet edilen bir sözünü ilk başta Arapçasını okuyarak aktarıyor): "Öncekilerin güneşleri battı ama bizim güneşimiz ebedi yücelik burcunda batmayacak." İmam Rabbani alıyor bunu Mektubat'ta yani, e boş bir şey değil bu..."* Ve daha bunun gibi Cübbeli Ahmet'in akıllara durgunluk verecek son derece tehlikeli nice sözleri, internet ortamında yaygın bir haldedir. Allah'tan *(azze ve celle)* başka herhangi birini çağırıp ondan yardım talebinde bulunmanın şirk olduğunu gösteren Kur'ân da birçok ayet vardır. İşte bunlardan sadece bir kaçı:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ

"Allah'ın dışında kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimseye dua edenden daha sapık kimdir? Oysa ki bunlar onların duasından habersizdirler." (Ahkâf, 5)

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَإِلَهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ

"Darda kalmış kişi dua ettiği zaman ona kim icabet ediyor ve sıkıntıyı gideriyor ve sizi yeryüzünün hâkimleri yapıyor? Allah ile beraber başka bir ilah mı var? Ne kadar az düşünüyorsunuz." (Neml, 62)

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا

يُشْرِكُونَ

“Onlar Allah'ın dışında kendilerine zarar da, fayda da vermeyen şeyler dua ederler. ‘Bunlar Allah katında bizim aracılarımızdır’[2] derler. De ki: Siz, Allah'a göklerde ve yerde bilmediği bir şey mi bildiriyorsunuz? Allah, onların ortak koşmalarından münezzeh ve yücedir.’’ (Yûnus,18)

وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Eğer Allah, sana bir sıkıntı dokundurursa, onu kendisinden başka giderecek hiçbir kimse yoktur. Şayet sana bir de hayır dokundurursa, işte O her şeye kâdir'dir.’’ (En’âm, 17)

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ. إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ

“...Onun dışında çağırdıklarınız bir çekirdek zarına bile sahip değildirler. Onları çağırsanız, çağrınızı işitmezler; işitmiş olsalar bile size karşılık veremezler; kıyamet günü de sizin şirkinizi reddederler (sizden beri olurlar). Hiç kimse sana, her şeyden haberdar olan Allah gibi haber veremez.” (Fâtır13-14)

Allah’ın veli kulu olarak görülen bu kimseler müritlerine, toplu bir şekilde, ellerini göğüslerine vurarak, garip sesler çıkartarak sesli zikir yapmalarını söylemektedirler. Ne sahabeden ne de onların yolunu izleyen sonraki nesillerden bu şekil bir ibadet yaptıkları rivayet edilmemiştir. Şayet böyle bir zikir şekli İslam’da yeri olan, Allah’ı *(azze ve celle)* razı eden bir ibadet olsaydı, hayırda en önde olan ilk nesil Müslümanlardan bunu yapan kimseler mutlaka olurdu. Dinde her sonradan ortaya çıkarılmış iş ise bidattır, ne kadar iyi bir niyetle yapılırsa da yapılsın Allah katında kabul edilmez. Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد

“Her kim dinimizde olmayan bir iş yaparsa o reddolunmuştur/makbul değildir.” (Müslim)

Yine Allah dostu oldukları zannedilen bu kimseler, müritlerinin kendi önlerinde

eğilmelerine, dizleri üzerinde emeklemelerine, resimlerini evlerinin duvarlarına asmalarına, kısacası saygıda aşırı gitmelerine ses çıkarmamakta, bu tür davranışlara rıza göstermektedirler. Halbuki herkesten daha çok saygı gösterilmeyi hak eden Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* böyle miydi?

عن أنس قال لم يكن شخص أحب إليهم من رسول الله صلى الله عليه و سلم وكانوا إذا رأوه لم يقوموا لما يعلمون من كراهيته لذلك

Enes b. Malik *(radıyallahu anhu)* anlatıyor: *"Onlara (sahabeye) Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'den daha sevimli olan bir şahış yoktu. Onlar ki Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'i gördükleri zaman, onun kendisi için ayağa kalkılmasından hoşlanmadığını bildikleri için ayağa kalkmazlardı." (Tirmizî, -Tirmizî (rahimehullah) hadisin hasen sahih olduğunu söylemiştir-, el-Edebu'l Müfred).*

O Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ki, kendisine bir adam: *"Ey Muhammed! Ey efendimiz! Efendimizin oğlu! En hayırlımız! En hayırlımızın oğlu!"* dediği zaman:

أنا محمد بن عبد الله عبد الله ورسوله والله ما أحب أن ترفعوني فوق منزلتي التى أنزلنى الله عزو جل

"...Ben Abdullah'ın oğlu Muhammed'im. Allah'ın kulu ve Rasûlüyüm. Allah'a yemin olsun ki, Allah'ın bana lutfettiği mevkimin üstünde beni yüceltmenizi sevmem." demişti. (Nesâî, Ahmed. Muasır muhaddislerden Şuayb el-Arnaût hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.)

O Rasûl ki *(sallallahu aleyhi ve sellem)*, bir hadislerinde şöyle buyurmuşlardır:

لا تطروني كما أطرت النصارى ابن مريم فإنما أنا عبده فقولوا عبد الله ورسوله

"Hrıstiyanların Meryem oğlunu (aleyhisselam) övmede aşırıya kaçtıkları gibi beni de öyle övmeyin. Ben ancak bir kulum, bana Allah'ın kulu ve Rasûlu deyin." (Buhârî)

O Rasûl ki,

اللهم لا تجعل قبرى وثنا لعن الله قوما اتخذوا قبور أنبيائهم مساجد

“Allah’ım! Kabrimi ibadet edilen bir put haline getirme. Allah, peygamberlerinin kabirlerini mescitler edinen bir kavme lanet etmiştir.” (Ahmed, Muvatta. Şuayb el-Arnavût hadisin sahih olduğunu söylemiştir.) diye dua ederek insanların kendisi hakkında aşırıya kaçabileceği korkusunu dile getirmişti.

Allah dostu diye zannedilen kimselerin kendilerine yapılan aşırı saygılara karşı sessiz kalmaları, zamanla müritlerinin onlar hakkında şirke sokan düşüncelere sahip olmasını beraberinde getirmiştir. Kimi müritler, uzakta olmasına rağmen şeyhinin kendisini işittiğine ve gördüğüne inanmaktadırlar. Yine kimileri, şeyhinin masum/hatasız olduğuna inanmakta, bu nedenle *“şeyhine ‘neden’ dersen helak olursun”* anlamında sözler sarf etmektedirler. Bir keresinde tasavvuf davetçisi sıfatına sahip olan biriyle konuşurken bir ara, *“şeyhinin masum olduğuna inanıyor musun?”* şeklinde bir soru yöneltmiştim. O’da: *“evet”* dedi. Ben de: *“Peki şeyhin sana puta secde et dese sen de secde eder misin?”* diye sorunca *“evet, secde ederim”* cevabını verdi. *(Neûzü billah)*

Nitekim bütün insanlar tevhid üzere iken, yeryüzünde ilk kez şirkin insanlar arasında meydana gelmesinin sebebi, ta’zim’de *(övgüde)* aşırıya kaçmak idi. Allah *(azze ve celle)* şöyle buyurmuştur*:*

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا

“Dediler ki: Sakın ilahlarınızı bırakmayın. Vedd, Süva', Yeğûs, Yeûk ve Nesr'den asla vazgeçmeyin.’’ (Nuh, 23)

أسماء رجال صالحين من قوم نوح فلما هلكوا أوحى الشيطان إلى قومهم أن انصبوا إلى مجالسهم التي كانوا يجلسون أنصابا وسموها بأسمائهم ففعلوا فلم تعبد حتى إذا هلك أولئك وتنسخ العلم عبدت

İbni Abbas *(radıyallahu anhu)* bu ayetin tefsirinde şunları söylemiştir: *“...Bu isimler, Nuh (aleyhissselam)’ın kavminden olan salih adamların isimleridir. Bu kimseler öldüğü zaman, şeytan Nuh (aleyhissselam)’ın kavmine, içlerinde oturdukları meclislere bu salih kimselerin heykellerini dikmelerini vahyetti ve onlar da bunu yaptılar. Bu kimseler ölünceye kadar bu heykellere ibadet edilmedi. Ta ki bu kimseler öldüğü ve ilim silindiği zaman heykellere ibadet edildi.” (Buhârî)*

Ve buna benzer veli olduğu söylenilen kimselerde ve tabilerinde görülen daha başka şirk ve bidat eylemler…

Sonuç itibariyle, Allah'ın *(azze ve celle)* veli kulu diye zannedilen kimseler -her ne kadar da kendilerinden olağan üstü haller görülse de- şirkin ve bidatın davetçiliğini yaptıkları için kesinlikle Allah'ın veli kullarından sayılamazlar. İmam Kurtubi *(rahimehullah)* Bakara 34. ayetin tefsirinde şunları söylemiştir:

قال علماؤنا ـ رحمة الله عليهم ـ : ومن أظهر الله تعالى على يديه ممن ليس بنبي كرامات وخوارق للعادات فليس ذلك دالا على ولايته ، خلافا لبعض الصوفية والرافضة

"Alimlerimiz şöyle demişlerdir: "Allah'ın (azze ve celle) peygamber olmayan kimselerin üzerinde gösterdiği kerametler ve harikulade şeyler bu kimselerin veli olduklarını göstermez. Bazı sofiler ve rafiziler ise böyle düşünmemektedirler."

Yine aynı ayetin tefsirinde İbn Kesir *(rahimehullah)* selefin tanınmış imamlarından Leys b. Sa'd'ın *(rahimehullah)* şöyle dediğini aktarır:

إذا رأيتم الرجل يمشي على الماء ويطير في الهواء فلا تغتروا به حتى تعرضوا أمره على الكتاب والسنة

"Bir kimseyi su üzerinde yürürken, havada uçarken gördüğünüz zaman bu kimsenin durumunu Allah'ın kitabına ve sünnete arz edinceye kadar bu duruma aldanmayın."

İşte bu nedenle Ehl-i Sünnet, kerametin hak olduğuna iman etmekle birlikte, kerameti, rahman'dan ve şeytan'dan gelen kerametler diye ayrıma tabi tutmuşlardır. Allah *(azze ve celle)* kullarını imtihan etmek için, yani "Hakkı bulup ona tabi olma noktasında Kur'an ve sahih sünneti esas alıp bu iki kaynağın dediğine mi kulak verecekler, yoksa şeriatın, hakkın ölçüsü olarak saymadığı sarığa, sakala, cübbeye, kiloya, heybete ve tabiri caizse uçtulara katçılara mı bakacaklar diye, şirk ve bidat ehli bu kimseler üzerinde olağan üstü hallerin zuhur etmesine ve böylece şirkin ve bidatin hak'mış gibi gözükmesine müsaade edebilir. Tıpkı Cumartesi günü balık avlamaktan nehyedilen İsrailoğulları örneği gibi. Cumartesi günü balıklar onlara akın akın geliyor, diğer günlerde ise gelmiyordu. Bunun nedeni ise Allah'ın onları imtihan etmesi idi. *(Bkz: A'raf 163)*

Allah'a hamd ve Rasûlü Muhammed'e salât ve selam olsun. Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

[1] Allah'ın *(azze ve celle)* veli kulu oldukları iddia edilenlerden kimileri ise, Allah'tan *(azze ve celle)* başka hiç kimsenin kâinatta tasarruf etme yetkisine sahip olmadığına, yanında olmayan birini işitebilme ve ona yardım edebilme özelliğinin olmadığına inanmakla birlikte, Allah'ın *(azze ve celle)* işittirmesi ve ona himmet ettirmesi ile (başka bir ifadeyle Allah'ın izni ile) işitebilip yardım edebileceğine inanarak gaip olan bir kimseden yardım istenebileceğini söylemektedirler. Bu da bir önceki gibi şirktir. Zira her ne kadar da bu kimseler inançta (Rubûbiyyette), Allah'a *(azze ve celle)* ait olan bir özelliğin O'ndan *(azze ve celle)* başkasında da olduğuna inanarak Allah'a *(azze ve celle)* ortak koşmasalar da, sadece Allah'a *(azze ve celle)* yönlendirilmesi gereken dua ibadetini O'ndan başkasına yönlendirerek amelde (Ulûhiyyette) ortak koşmaktadırlar. Önemi çok büyük olan Rubûbiyyet ve Ulûhiyyet kavramları hakkında malumat edinmek isteyenler, sitemizde yayınlanan ilgili derslere bakabilirler.

[2] Yani ayette bahsedilen müşriklerin sahte ilahlarına adak, secde, sevgi, hayvan boğazlama gibi yalnızca Allah'a sarfedilmesi gereken bir takım ibadetleri yönlendirmelerinin nedeni şu idi: "Bu ibadetler ile kendimizi onlara (ilahlarımıza) sevdirelim ki onlardan herhangi bir şey istediğimiz zaman bu isteklerimizin karşılanması için Allah'tan talepte bulunurlar ve Allah'ta onların bu talebini geri çevirmez. Çünkü onlar temiz, salih ruhlar olup Allah'ın yakınlaştırılmış saygın kullarıdır. Biz ise basit (Allah katında bir konumu, değeri olmayan) günahkar kimseleriz. Nasıl ki sultan'dan bir şey isteneceği zaman bu istek, sultan onu itibara alsın diye ona yakın olan bir aracı ile iletiliyorsa, aynı şekilde bizler de isteklerimizi direk Allah'a yöneltmeyip ona yakın olan, onun yanında bir konumu olan kulları aracılığıyla Allah'a iletiyoruz ki böylece onlar bizi Allah'a yakınlaştırmış olsunlar ve Allah'da isteğimizi itibara alıp bize icabet etsin." Günümüzde de Allah'ın veli kulu denilenlerin tabilerinden bazıları, Allah'tan başka kendilerini işitmeye ve kendilerine yardım etmeye güçleri olmayan kimselerden yardım isterken aynı mantıkla yardım istemektedirler. Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh!